

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Hökarängens vårdcentral

Klinik

Allmänmedicin

Specialitet

2025-12-01

Datum

Magnus Tufvesson och Emil Rucinski

Inspektörer

SOSFS 2015:8

Föreskrift

Styrkor

- En mindre, personligt präglad enhet med engagerad ledning bestående av specialister i allmänmedicin, med tydligt fokus på både det allmänmedicinska arbetssättet och att skapa goda förutsättningar för ST-utbildningen.
- Verksamhetschef är specialist i allmänmedicin och välinsatt i ST-utbildningen.
- Engagerade, driftiga och medvetna ST-läkare.
- Engagerad handledargrupp med gemensamt ansvar för ST-läkarna. Varje ST-läkare har tillgång till två handledare som delar handledaruppgiften.
- Forskande och disputerade läkare tjänstgör på enheten, och ett vetenskapligt arbetssätt stöds genom lokala Journal clubs.
- Studierektor som upplevs som gott stöd till verksamheten.
- Ett tydligt teambaserat arbetssätt som främjar hög patientkontinuitet, där ST-läkare delar patientlista med sin handledare.
- Enheten har infört listningstak för att säkerställa uppgifternas genomförande och god patientkontinuitet.

Svagheter

- I Region Stockholm bemannas beredskapsjourer samt närakuter/jourcentraler av externa aktörer, vilket försvårar för ST-läkare att uppnå relaterade mål.
- I Region Stockholm innebär vårdval inom andra specialiteter, såsom gynekologi, att patientunderlaget inom dessa områden är begränsat, då patienter ofta söker specialistvård direkt utan remiss.

Förbättringspotential

- Förtydliga arbetssättet för strukturerad kompetensvärdering, enas om gemensamma bedömningsinstrument och hur de ska användas. Vid behov kan kliniskhandledning.se och SR användas som stöd.
- Tydliggöra rutinen för hur ST-utbildningen genomförs lokalt – individanpassad men med en gemensam modell enligt Hökarängsmodellen.
- Tydliggör hur ledarskapsmomenten under ST genomförs, såsom att leda, undervisa och handleda, och säkerställ strukturerad återkoppling på dessa moment.
- Låt ST-läkare se över mottagningens utrustning och hålla workshops i praktiska färdigheter, exempelvis genomgång av nyinförskaffat öronmikroskop.
- Tydliggör när olika moment genomförs och när återkoppling ges, även om arbetet i praktiken sker integrerat i en väl synkroniserad verksamhet, exempelvis genom att klargöra när återkoppling avser handledning eller undervisning.
- Låt ST vara delaktiga i patientsäkerhetsarbete och avvikelshantering.
- Arbeta vidare med möjligheten till glesbygdsplacering för att ge en bredare och mer allsidig förståelse för det allmänmedicinska arbetet i olika delar av landet.
- Se över en lokal modell för att låta ST-läkare "skugga chef" som ett sätt att förmedla enhetens ledarskapsmodell och ledarskapets arbetsuppgifter.

STRUKTUR

A Verksamheten

En mindre privatdriven, helt ägarledd vårdcentral i Hökarängen, Farsta, i Stockholm, där samtliga delägare är specialister i allmänmedicin. Enheten har cirka 7 000 listade patienter och ett betydande antal patienter i kö, då listningsstopp införts tidigt.

Tjänstgöringen bedöms vara tillräckligt allsidig för att uppfylla målbeskrivningens krav. BVC genomförs vid närliggande enhet och MVC via placering på kvinnoklinik. Hemsjukvård ingår i uppdraget och ST-läkare deltar. Nödvändiga övergripande riktlinjer från vårdgivaren för att säkerställa likvärdig kvalitet och uppföljning av ST finns på plats.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur verksamhetens specialiseringstjänstgöring ska genomföras.

Vårdgivaren tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur bedömning av ST-läkarens kompetens ska göras.

Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Kvalitetsindikator

Det finns rutiner som, utöver extern granskning, anger hur kvaliteten i ST-utbildningen kontinuerligt ska utvärderas och säkerställas.

Gradering

A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.

B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.

D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Fullbemannad enhet med 7 specialistläkare i allmänmedicin motsvarande 4,85 tjänstgöringsgrader. Vid granskningstillfället tjänstgör 2 ST-läkare och 1 AT-läkare på enheten. Av specialistläkarna är 1 disputerad och ytterligare 1 verksam inom forskning.

Det finns en välfungerande studierektorsorganisation med ansvar för randningar och struktur för ST. Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren avseende STutbildningens utformning finns. Regelbundna handledarträffar erbjuds och genomförs. Bemanningen är i övrigt stabil med de kompetenser som krävs för vårdvalets uppdrag och för att stödja ST-läkarna i deras utbildning

Föreskrift

- ☒ Den huvudansvariga handledaren har ett bevis om specialistkompetens i avsedd specialitet.
- ☒ Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- ☒ Övriga handledare är legitimerade läkare med relevant specialistkompetens.
- ☒ Det finns tillgång till specialistkompetent studierektor, som har genomgått handledarutbildning.
- ☒ Det finns tillgång till handledare i en omfattning som motsvarar behovet av handledning.
- ☒ Det finns tillgång till medarbetare som kan ge nödvändiga instruktioner.

Allmänna råd

- ☒ Studierektor har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- ☒ Det finns generella skriftliga instruktioner för hur handledningen av ST-läkare ska gå till.
- ☒ Handledarna ges minst en gång per år möjlighet till utbildning/uppdatering/kompetensutveckling inom området.
- ☒ Det finns skriftlig uppdragsbeskrivning för studierektorn.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Mindre personligt inredda men ändamålsenliga lokaler. ST-läkare har tillgång till expedition av kombityp. Utrustning i form av öronmikroskop, dermatoskop och material för rektoskopiundersökning finns. Gynstol finns.

Ögonmikroskop saknas, vilket är vanligt på vårdcentraler i Stockholm.

Gynutrustning och öronmikroskop används i begränsad omfattning. ST-läkare kan med fördel involveras i att se över mottagningens utrustning och hålla workshops i praktiska färdigheter.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- ☒ Utrustning för diagnostik, utredning och behandling är adekvat.
- ☒ Utrustning för mottagningsverksamhet, möten och behandlingskonferens på distans är adekvat.

Kvalitetsindikator

- ☒ ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- ☒ Det finns tillgång till relevanta IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas samt stöd från bibliotek eller FoU-enhet under hela specialiseringstjänstgöringen.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens upplägg

Enheten har ett lokalt arbete för tolkning av målbeskrivningen. ST-läkare har individuella utbildningsplaner som följs upp årligen tillsammans med studierektor och revideras löpande.

Det finns en välfungerande studierektorsfunktion knuten till enheten. ST-läkare ges möjlighet att träna prioritering av akuta sjukdomsfall i rollen som jourläkare dagtid på mottagningen. Obligatorisk placering på jour- eller beredskapsenhet utanför ordinarie arbetstid saknas, vilket är vanligt inom Region Stockholm.

På enheten tjänstgör ingen vikarierande legitimerade läkare med sikte på ST.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- ☒ Verksamheten tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas, samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg. Dessa ska vara kända och användas.
- ☒ Jourtjänstgöring/beredskap utgör en adekvat del av tjänstgöringen.
- ☒ Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjlighet att uppnå målen i målbeskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Föreskrift

- ☒ Verksamhetschefen på det tjänstgöringsställe där en ST-läkare genomför sin huvudsakliga tjänstgöring har det övergripande ansvaret för ST-läkarens ST-utbildning.
- ☒ Den ansvariga verksamhetschefen ansvarar för att det för varje ST-läkare tas fram ett individuellt utbildningsprogram och att det för varje ST-läkare utses en huvudansvarig handledare.
- ☒ Varje ST-läkare har ett utbildningsprogram som utgår från målbeskrivningen och som omfattar de utbildningsaktiviteter som behövs för att uppfylla kompetenskraven i målbeskrivningen.
- ☒ Utbildningsprogrammet följs upp regelbundet och revideras vid behov.
- ☒ Studierektorn samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildningsaktiviteter.

Allmänna råd

- ☒ Studierektorn är en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- ☒ I studierektorns arbetsuppgifter ingår att ansvara för att utarbeta introduktionsprogram för ST-läkarna.
- ☒ Studierektorn tar del av kompetensbedömningarna.

Kvalitetsindikator

- ☒ Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- ☐ Leg läkare som arbetar vid enheten med sikte på ST och som avslutat sin BT och/eller BT-läkare som påbörjat sin ST med BT vid enheten har tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning i enlighet med ST.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

EHandledning och kompetensbedömning

Handledningstid är schemalagd veckovis. Kompetensbedömning sker med i förväg överenskomna och kända metoder, exempelvis regelbundna sit-in. Verksamhetschef har årliga utvecklingssamtal med ST-läkare och tillgång finns till ST-forum. Enheten har rutiner och kompetens för uppföljning av ST-läkare som riskerar att inte nå målen. Unikt för enheten är att ST-läkare har dubbel uppsättning handledare.

Det finns rutin och vana att låta handledare stämma av med I handledare under randning per telefon eller mail.

Föreskrift

- ☒ Varje ST-läkare ges kontinuerligt handledning i form av stöd och vägledning med utgångspunkt i det individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST-läkare.
- ☒ Varje ST-läkare har tillgång till en handledare för varje del av tjänstgöringen.
- ☒ Den huvudansvariga handledaren bedömer ST-läkarens kompetensutveckling kontinuerligt, med utgångspunkt i målbeskrivningen för specialiteten och det individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ Det finns fastställda rutiner för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- ☒ Verksamheten har rutiner för hur den kontinuerliga bedömningen dokumenteras (För ST enligt 2015:8 är verksamhetschef ansvarig enligt ovan)

Allmänna råd

- ☒ ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner, samt återkoppling från de som har gett instruktionerna.
- ☒ Handledningen är inplanerad i den ordinarie tjänstgöringen för huvudansvarig handledare och ST-läkare.
- ☒ Den huvudansvariga handledaren tjänstgör vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren genomför sin huvudsakliga specialiseringstjänstgöring. Om så inte är fallet ska vårdgivaren på något annat sätt säkerställa att huvudhandledaren är tillgänglig för handledning och även i övrigt har förutsättningar att utföra sitt uppdrag.
- ☒ Varje handledare har genomgått handledarutbildning som tillgodoser kraven enligt föreskriften.
- ☒ Om det finns en risk för att en ST-läkare inte kommer att uppfylla kompetenskraven bör det leda till en åtgärdsplan. En åtgärdsplan bör omfatta justeringar i det individuella utbildningsprogrammet, förändringar i vårdgivarens utbildningsinsatser eller tydligare krav på ST-läkarens insatser.
- ☒ Ändamålsenliga metoder används för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- ☒ Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ☒ ST-läkarnas sidoutbildning följs upp.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Teoretiska kurser planeras in i utbildningsprogrammet och ST-läkare ges möjlighet att genomföra rekommenderad utbildning. ST-läkarna har avsatt tid för utbildningsaktiviteter i form av basgrupper, föreläsningar och självstudier. ST-läkarna ingår i basgrupper via "ST-forum", en regional ST-utbildningsgrupp med stöd av studierektor. Strukturerade läkarmöten hålls veckovis på enheten för interkollegial dialog och fortbildning. Ansvariga handledare ser till att det finns relevant intern utbildning med koppling till Socialstyrelsens ST-delmål.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- ☒ Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen och individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ ST-läkarna genomgår den utbildning som planerats i enlighet med målbeskrivningen och det individuella utbildningsprogrammet.

Allmänna råd

- ☒ Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade interna utbildningsaktiviteter.
- ☒ Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade externa utbildningsaktiviteter.
- ☒ Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerad tid för självstudier.

Kvalitetsindikator

- ☒ Den teoretiska interna utbildningen är systematiskt uppbyggd med koppling till Socialstyrelsens delmål.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

ST-läkare genomgår utbildning i vetenskapsmetodik via programmen Vesta eller KVA ST knutna till APC. Förutsättningarna för att genomföra vetenskapligt arbete bedöms som goda. ST-läkarna planerar och genomför kvalitetsarbeten som presenteras på den egna enheten. Bedömning och återkoppling av kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsutveckling ges, och forskande specialistläkare finns på enheten. Journal clubs för artikelgranskning bedrivs både lokalt på enheten och inom ST-grupper.

ST-läkare erbjuds kurs i patientsäkerhetsarbete, men någon etablerad rutin för regelbundet deltagande i patientsäkerhetsarbete och avvikelsehantering på enheten finns ännu inte.

ST-läkarna är i början av ST och har därför ännu inte redovisat något vetenskapligt arbete.

Föreskrift

- ☒ ST-läkarens kompetens inom medicinsk vetenskap bedöms utifrån kunskap kring vetenskapliga metoder och forskningsetiska principer.
- ☒ ST-läkaren bedöms utifrån förmågan att kunna kritiskt granska och värdera vetenskaplig information, samt i sitt arbete ta ansvar för att omsätta och tillämpa denna kunskap.
- ☒ ST-läkaren deltar i systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete i sådan utsträckning att förutsättningar för delmåluppfyllelse föreligger.
- ☒ Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- ☒ Det finns goda förutsättningar för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ☒ Det finns goda förutsättningar för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.

Allmänna råd

- ☒ ST-läkaren ges möjlighet till utbildning inom patientsäkerhetsarbete och systematiskt kvalitetsarbete.

Kvalitetsindikatorer

- ☐ Under det senaste året har av ST-läkare genomförda arbeten publicerats och/eller presenterats (av ST-läkaren) vid vetenskapliga/professionella sammankomster.
- ☒ Det finns tillgång till ett välfungerande doktorandprogram.
- ☒ Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Det finns goda möjligheter att träna ledarskap på Hökarängens vårdcentral. Arbetet sker teambaserat och i nära samarbete med handledare, och möjligheter till återkoppling tas till vara. Det rekommenderas att dessa moment tydliggörs och att strukturerad återkoppling ges i nära anslutning till bedömningstillfällen, för att återkopplingen ska bli situations- och arbetsmomentsspecifik snarare än generell.

Samråd kan med fördel ske med studierektor, och stöd finns att hämta på www.kliniskhandledning.se.

Föreskrift

- ☒ ST-läkaren ges förutsättningar att kontinuerligt utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ☒ ST-läkaren bedöms kontinuerligt i medicinskt ledarskap och multiprofessionellt samarbete och återkoppling sker.
- ☒ ST-läkaren genomgår utbildning i hälso- och sjukvårdens förutsättningar i enlighet med målbeskrivning.
- ☒ ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ☒ ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att planera och genomföra undervisning.
- ☒ ST-läkarens kompetens i undervisning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att handleda medarbetare och studenter.
- ☒ ST-läkarens kompetens i handledning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.

Allmänna råd

- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att delta i reflektion i grupp i enlighet med målbeskrivningen.

Kvalitetsindikatorer

- ☒ Det finns möjlighet att auskultera hos chefer och ledare inom organisationen.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.